

A testgyakorlás módszeres tanítása. Irta Szemző Lajos polgári iskolai igazgató, a tornaképző tanfolyam előadó tanára. 104 oldal. Légrádi testvérek. Budapest.

Szerző ezen tekintélyes munkájában azon testgyakorlati anyagot bocsátja közzé, amelyet 1891 óta a Nemzeti Tornacsarnokban fennálló tornatanítói tanfolyamban előadott és időközben kibővített. Célja hozzájárulni a magyar torna megalakításához, amely — a jelen könyv szerint — azonban még nagyon is németes, bár ennek kinövéseit különösen az egyleti tornában leghatározottabban elítéli. Hiszen a németek már maguk is belátják, hogy a 100 ütemnél többet számláló szabgyakorlat már nem lehet testet-lelket üdítő és újabb időben a «Volksthümliches Turnen» felé hajolnak, melyeket mi szabadtéri gyakorlatoknak nevezünk. Másik vonása e könyvnek, amely a német tornától elválasztja, a játéknak mint a tornával egyenrangú tényezőnek elismerése, habár sokkal rövidebben foglalkozik vele, mint ahogy kívánatos volna és ahogy az a tornatanítóknak, kiknek feladata a játékdélutánok vezetése leendő, szükséges.

Maga a munka, minekutána röviden tárgyalja a testgyakorlat hatását a szervezetre (mely ismertetés nem egészen teljes) és a különféle testgyakorlatokat, a tornázás négyféle faja közül a nevelőtornázással foglalkozik legbehatóbban, míg a felnőttekével csak röviden; a gyógyító és mutattványtornázást csak éppen — igen helyesen — megemlíti. Habár a nevelőtornázás feladata nem «a hosszas iskolai ülés káros hatásának ellensúlyozása», mégis ezen részét a munkának (19—72. lap) a legnagyobb szeretettel dolgozta ki és különösen a nevelőtornázásnak elvei mindenkinek tetszését meg fogják nyerni. Hasonlóképp a régi praktikus nyilvánul «A szemléltetés és vezérlés» «A hibák kútforrása és javítása» című részekben. A részletes anyagban mindenekelőtt a játékot ismerteti (27—33) röviden, anélkül, hogy az egyes korosztályoknak való játékokat felsorolná. Hogy itt mit keres a labdarúgás története, azt nem tudom, elég lett volna annak hangsúlyozása, hogy csak nagyobb fiúknak és felnőtteknek való. Azután sorba veszi a tornázási anyagot az elemi és középiskolák egyes korosztályai szerint. Itt megjegyezzük, hogy a hivatalos utasításoktól némiképp eltér, bár csak igen kis részletekben, amit célszerű lett volna főlemlíteni, ha szerző velük nem is ért egyet. Mielőtt a középiskolák felső négy osztályának anyagát ismertetné, a csapatba osztást tárgyalja erő- és ügyességmérés alapján. Nagy súlyt vet a versenyekre, habár a csoportos versenyekre nem terjeszkedik ki, amelyekkel legjobban lehet a verseny káros kinövéseit megelőzni és főleg magyar ifjainkban hiányzó testületi összetartás eszméjét ápolni. Az évről-évi és országos tornaünnepekkel befejezi a nevelőtornázást, hangsúlyozva a fél-

éves trainingnek helytelenségét. A felnőttek tornázásával röviden foglalkozik, amihez mellékletként az 1903-iki országos tornaünnep felállításának tervrajzát a millenáris tornaversenypályán, a vizsgatételeket és végül függeléként (80—104. lap) a magyarországi tornaegyletek szövetségének versenyszabályait közli. Kisebb kifogásoktól eltekintve, örülünk ezen vezérfonálnak, melynek megírásával szerző nem csupán a tornatanító-jelöltek, hanem a testnevelési ügy minden igaz barátjának köszönetét méltán megérdemelte.

Juba Adolf.

✱

Léderer Ábrahám : a) **A félelem erkölcs- és neveléstani szempontból.** Budapest, 1903, Lampel Róbert (Wodiáner F. és fiai) könyvkiadó cég bizománya. — b) **A megfigyelések lélektani, gondolkodástani és neveléstani szempontból.** Wodiáner F. és fiai cs. és kir. udvari könyvkereskedés Budapest.

Léderer Ábrahám, e veterán pädagogusunk, ki öregsége dacára éber figyelemmel kíséri a pädagogia legújabb vívmányait, most ismét a nyilvánosság elé lépett, midőn egyszerre 2 érdekes pädagogiai tanulmányt bocsátott ki.

Az első, melynek teljes címét már fenn közöltem, a félelmet ember-, erkölcs- és neveléstani szempontból teszi vizsgálódásának tárgyává.

Rövid bevezetés után, melyben a szerző a félelem definícióját és különböző alakjait tárgyalja, a gyermekek és állatok lélektanának fejtegetésére tér át, melylyel összefüggésben a félelem mibenlétét mind a gyermekeknél, mind az állatoknál kimutatja, fejtegetéseit számos találó példával is felvilágosítja.

Legérdekesebb fejezete «A népek lélektana». A félelem a társadalomban c. fejezete, melyben arra utal, «hogy csak olvassuk a népek vándorlásairól, háborúikról és forradalmaikról szóló történeteket és befogjuk látni, hogy a félelem a társadalomban is fellép, mint erőyes ok, mint hatalmas eszköz a jó és rossz cselekedetekre, a javulásra, az újjászületésre».

Az elmekörtan vizsgálódásainak eredményeit tekintetbe véve, szerzőnk már most igen okos tanácsokat ad mind a nevelőknek, mind a szülőknek, mikép lehet legeredményesebben a gyermekek félénkségét leküzdeni és amaz eszközöket is ajánlja, melyek segítségével a félelmet a minimumra szorítani lehet. Általában — szerzőnk véleménye alapján — a nevelésnek nem az a feladata, hogy minden félelmet kiirtson, hanem inkább arra kell törekedni, hogy ezen érzélem ne lépjen a határon túl, indulattá, szenvedélylyé ne váljék és hogy az istenfélelem, a tekintély érzelme, a félelem eme nemesebb ágai erősbuljenek, virágozzanak és gyarapodjanak.